

Predmet: Podujevo II (Đukić Željko i dr.)
Broj predmeta: K.V. br. 04/2008

Glavni pretres: 15. 06. 2009.

Izveštaj: Nataša Kandić, punomoćnica žrtava

Saslušanje svedoka Tomislava Petrovića

U martu 1999. živeo je i radio u Podujevu/Podujevë. Bio je pripadnik Posebnih jedinica policije (PJP) i od 14. marta bio je angažovan u akciji koju su srpske oružane snage, u okolini tog grada, vodile protiv Oslobođilačke vojske Kosova (OVK). Tokom trajanja bombardovanja uglavnom je bio na terenu i veoma kratko je boravio u Podujevu/Podujevë. Pripadnici PJP nosili su zelene maskirne uniforme, kao i pripadnici SAJ. Komandant PJP bio je Obrad Stevanović. Komandant 124. brigade PJP, u čijem sastavu je bio svedok, bio je Saša Cvetković. Osim te brigade, u Podujevu/Podujevë je u to vreme bio i beogradski odred PJP. Snage PJP nikada nisu izvodile akcije u kojima su učestvovala dobrovoljačke jedinice. U drugoj polovini marta 1999., dok su snage PJP u okolini grada izvodile akciju čišćenja terena, stanovnici okolnih sela su napustili svoje kuće i bili uglavnom u Podujevu/Podujevë.

Poznaje porodicu Bogujevci koja je živela u Podujevu/Podujevë. O stradanju te porodice čuo je nešto nakon rata, tokom suđenja u Okružnom sudu u Prokuplju koje je vođeno protiv Saše Cvjetana. Zna da je tada ubijeno 17 civila. Čuo je da su ubistvo te porodice izvršili pripadnici neke dobrovoljačke jedinice sa nazivom *Škorpioni*, ali ne zna imena počinitelaca. Na dan kada se desilo ubistvo te porodice on je u gradu proveo oko 3-4 sati, odnosno vratio se sa terena i nakon kraćeg odmora u gradu otišao u Mališevo/Mališevë. U gradu nije čuo bilo kakvu pucnjavu.

Negira izjave svedoka Zorana Simovića, Spasoja Vulevića i drugih da 28. marta 1999. u Podujevu/Podujevë nije bilo civilnog stanovništva. Nije mu poznato da je u tom periodu stanica policije bila izmeštena u neku od privatnih kuća, kako to kaže svedok Spasoje Vulević. Izmeštanje policijske stanice desilo se kasnije.

Pitanja punomoćnice oštećenih

Na pitanje punomoćnice oštećenih Nataše Kandić svedok kaže da je 28. marta 1999. par sati proveo u kafani *Dva jelena* u neposrednoj blizini stanice policije. To nije kafana *Drini* u kojoj su tog dana ubijena dvojica Albanaca.

Svedok kaže da je punomoćnica opštećenih tokom 2000-te godine u saradnji sa osobom koju zna po nadimku *Don Kirilo* iz Podujeva/Podujevë, na osnovu izjave njegove poznanice, čije ime neće da pominje, pokušala da ga lažno označi kao učesnika streljanja civila u Podujevu/Podujevë 28. marta 1999.

Saslušanje svedoka Nebojše Maljevića

Dana kada se desilo ubistvo civila u Podujevu/Podujevë službeno je putovao u Prištinu/Prishtina. Kada se vratio čuo je da su u ranim jutarnjim časovima, u blizini policijske stanice ubijeni neki civili. U gradu su tada boravile snage PJP, SAJ i vojske. Tog dana nisu bile u toku bilo kakve oružane akcije. Ispred policijske stanice nije video autobuse sa dobrovoljcima. U tom periodu većina civila koja je živela u Podujevu/Podujevë napustila je grad, a policija nije vodila evidenciju o kretanju stanovništva.

Na mestu ubistva civila, istog dana kada se događaj desio, uviđaj su obavili kriminalistički inspektor i tehničar iz stanice policije Podujevo/Podujevë. Misli da je tada sproveden prekrivični postupak. On je, nakon što je uviđaj izvršen, odlazio na mesto ubistva i video tela ubijenih, ali nije zapazio bilo kakve tragove, pa ni čaure. Poznato mu je da su ubistvo tih civila izvršili pripadnici dobrovoljačke jedinice *Škorpioni*, ali mu imena počinitelaca nisu poznata.

Pitanja punomoćnice oštećenih

Pitanja punomoćnice oštećenih Nataše Kandić bila su usmerena ka otkrivanju okolnosti pod kojima se desilo masovno iseljavanje albanskog stanovništva iz Podujeva/Podujevë. Svedok je neubedljivo tvrdio da mu nije poznato da je policija naredila da Albanci napuste grad i da ih je izvodila iz grada, kako je to tvrdio svedok Spasoje Vulević. Kaže da je on, kao neko ko je među lokalnim stanovništvom imao izevesan autoritet, učestvovao u obaveštavanju građanstva da bi bilo dobro da zbog opasnosti od ratnih dejstava napuste grad, ali da nije učestvovao u izvođenju ljudi iz grada. Objašnjava da je to obaveštavanje izvršio po naredbi, protivno svojoj savesti.

U nastavku glavnog pretresa sud je doneo rešenje kojim je određeno čitanje pismenih dokaza iz spisa predmeta, pa su navedeni dokazi pročitani.

Glavni pretres nastavljen je izricanjem završnih reči.

Završna reč zamenika tužioca za ratne zločine

Tužilaštvo je u svemu ostalo kod optužnice protiv Željka Đukića, Dragana Medića, Dragana Borojevića i Miodraga Šolaje. Oni su optuženi da su 28. marta 1999., kao pripadnici jedinice *Škorpiona*, koja je bila u sastavu MUP-a Republike Srbije, kršeći pravila međunarodnog prava, po dolasku te jedinice u Podujevo/Podujevë i razmeštanja njenih pripadnika po kućama, u dvorištu kuće porodice Gashi, u ul. Rahmana Morine br.7, zajedno sa osuđenim Sašom Cvjetanom i nekoliko NN pripadnika jedinica u sastavu MUP-a Republike Srbije, ispalili više projektila u grupu civila žena i dece, žitelja Podujeva/Podujevë, albanske nacionalnosti sa namerom da ih liše života, usled čega je smrtno stradalo 14 civila od kojih su 7-moro bili maloletni.

Tada je ubijeno sedam žena i to: Shefkate Bogujevci stara 42 godine, Faxhrie Llugalliju, stara 21 godinu, Nafise Llugalliju, stara 55 godina, Sala Bogujevci stara 39 godina, Shehide Bogujevci stara 67 godina, Esma Duriqi stara 69 godina, Fitnete Duriqi stara 36 godina, kao i sedmoro dece: Nora Bogujevci od 14 godina, Shpend Bogujevci od 13 godina, Shpetim Bogujevci od 10 godina, Dafina Duriqi od 9 godina, Arber Duriqi od 7 godina, Mimoza Duriqi od 4 godine i Albion Duriqi od 2 godine. U istom događaju teško je ranjeno petoro dece Saranda Bogujevci od 13 godina; Fatos Bogujevci od 13 godina; Jehona Bogujevci od 11 godina; Lirije Bogujevci od 9 godina i Genc Bogujevci koji je u tom trenutku imao 6 godina.

Navodi optuženice potpuno su potvrđeni iz pismene dokumentacije koja se nalazi u spisima predmeta, iz dokaza izvedenih u prekrivičnom istražnom postupku i dokaza izvedenih na glavnom pretresu. Naročito iz iskaza svedoka P1 i svedoka Gorana Stoparića, iskaza oštećenih, njihovog prepoznavanja i opisa događaja, iz iskaza optuženih odnosno kontradiktornosti između tih izjava.

Zamenik tužioca je predložio da se optuženi oglase krivim i da se pri tom ništa, a posebno njihovo ponašanje tokom postupka, ne uzima kao olakšavajuća okolnost s obzirom da ne samo

da niko od njih nije priznao da je učestvovao i izvršenju krivičnog dela i pokazao kajanje zbog toga, već nisu pokazali ni saosećanje prema žrtvama i oštećenima.

Završna reč punomoćnice oštećenih

Punomoćnica oštećenih Nataša Kandić u svojoj završnoj reči je analizirala optužnicu i iznela da je pogrešno što istom nisu obuhvaćeni i pripadnici Specijalnih antiterorističkih jedinica (SAJ). Akcije te jedinice koje su prethodile ubistvu civila bile su preduslov da ovde optuženi izvrše navedeni zločin. Posebno je istakla da dok ne dođe do krivičnog gonjenja onih koji su izdavali naredbe, koje su kao posledicu imale izvršenje ratnih zločina, neće biti stvarnog napretka ka pravičnim presudama i pravdi za optužene i žrtve.

Optužnicom takođe nisu obuhvaćene ni sve žrtve koje su stradale u navedenom događaju. Propušteno je da se istraže okolnosti i odgovorni za smrt muške osobe koju u svom svedočenju pominje svedok Spasoje Vulević i čije se telo vidi na nekim od fotografija lica mesta.

Tokom postupka postalo je jasno da nisu samo ovde optuženi i već osuđen Cvjetan Saša krivi za ovo delo, ali i da među svedocima ovog događaja postoji zavera ćutanja. Glavni razlog za to je strah koji mnogu svedoci imaju od porodice optuženog Dragan Medića i njegovog brata Slobodana Medića

Punomoćnica optuženih je ukazala da je tokom ovog suđenja ubistvo 14 civila u dvorištu porodice Gashi u Podujevu/Podujevë pogrešno tretirano kao izdvojeni incident, i da sud nije dozvolio da se istraži kontekst i okolnosti u kojima se ono desilo. Jasno je da se *Škorpioni* nisu slučajno našli u tom gradu i izvršili navedeno krivično delo, već da se ono desilo u okolnostima opšteg i unapred isplaniranog progona Albanaca na Kosovu.

Fond za humanitarnu pravdu